

Методичний коментар до картини Джузеппе Арчимбольдо “Вертумн”

Подорожуємо з малятами [сюжетною картиною тижня “Осінній ярмарок”](#). Кожен із друзів Джмелика знайшов собі справу до душі.

- Знайдіть на картині Пензлика, Нотку та Книжечку. Роботами яких митців вони зацікавилися? Як ви гадаєте, чому друзі обрали саме їх?
- А де хотіли б опинитися ви? Чому робота саме цього майстра вас цікавить найбільше?

У Джмелика є дуже цікаве захоплення: він створює 3D-картини з овочів. Подобаються? А надихнули його незвичайні картини італійського художника **Джузеппе Арчимбольдо**. До речі, саме цей митець одним із перших став створювати перші ілюзії у живописі. А сучасний український художник Олег Шупляк і нині працює в цій незвичайній техніці та створює картини двовзори — такі полотна можуть мати подвійний, а інколи й потрійний зміст. Пригадуєте? [Минулого тематичного тижня](#) ми роздивлялися [один із двовзорів Олега Шупляка](#).

Дізнаємося більше про яскраву творчість неперевершеного художника-віртуоза Джузеппе Арчимбольдо. У його картинах поєдналися натюрморт і портрет, овочі й фрукти, квіти й дерева.

Осінні перетворення в живописі

Світ предметів, що нас оточують, надзвичайно різноманітний. Тож люди намагалися зображати їх від найдавніших часів. З часом сформувався вже відомий нам жанр образотворчого мистецтва — **натюрморт**. Ви, напевно, не раз бачили натюрморти відомих художників, та й самі малювали овочі й фрукти, квіти у вазі та композиції з різних предметів.

- Пригадайте, що художники зображують на натюрмортах.
- А що на цих картинах годі й шукати?
- Уявіть, що малюєте осінній натюрморт. Які фрукти й овочі на ньому ми побачимо? Чим доречно прикрасити картину?
- Які ще дари осені можна використати в осінньому натюрморті?
- Візьміть усе, що бажаєте і створіть 3D-картину — гарно складіть дари осені на велику тарілку, а можна й викласти осінній візерунок.
- А як же тоді називається картина, на якій зображено людину?

Так, це — **портрет**. Але уважно подивіться на [картину Джузеппе Арчимбольдо “Вертумн”](#).

- Що це — натюрморт чи портрет?

Художник вирішив погратися з нами в гру. Спробуйте відійти подалі. Що ви бачите? На нас дивиться добрий садівник і усміхається, розводячи свої руді вуса. Але варто лише наблизитися — і виявляється, що його обличчя — це майстерно складена комбінація з овочів і фруктів, квітів і злаків. І це вже не портрет, а справжній натюрморт. Ось такі метаморфози-перетворення відбуваються в живописі восени.

- Поміркуйте, як би ви назвали такий жанр живопису.

Бог урожаю

Хто ж цей незвичайний садівник? У цьому образі до нас восени приходять Вертумн — римський бог змін пір року та дозрівання плодів восени, бог перетворень і всіляких змін у природі.

Ось він вийшов до нас із саду та городу, а в ньому — весь багатий осінній урожай.

- Роздивіться уважно. Які плоди ви бачите на картині? Які деталі вони допомогли створити художнику?

Два рум'яні яблука — це щоки Вертумна, ніс — соковита груша, брови — налиті сонцем колоски пшениці, а губи — дві стиглі черешні. На голові у садівника — пишній вінок із дарів природи — тут і грона білого та чорного винограду, схожі на дрібні кучері, і сливи з оливками, і гранат з кукурудзою. А навколо такого різнобарв'я, ніби ореолом, сяють налиті сонцем колоски вівса і пшениці — символи добробуту і життя.

Ви, мабуть, помітили, що кремезне тіло садівника художник майстерно вималював з овочів. Кабачок з баклажаном і буряком стали йому за шию, замість плечей — морква, цибуля й часник, а ребристий гарбуз якнайкраще підійшов для могутніх грудей. Ретельно скомпоновані елементи підкреслюють об'ємні форми в цьому незвичайному портреті.

У вигляді бога рослинності та врожаю художник зобразив римського імператора Рудольфа II. На його обличчі красуються соковиті фрукти й овочі, а на мантиї розквітають квіти всіх пір року. Гвоздика, лілія і троянда тішать нас весною, мальву та в'юнок дарує літо, а прив'ялі золотисті квіти гарбуза нагадують про осінь. Щедра природа символізує гармонію правління доброго й милосердного імператора. Здавалося б, звичайний портрет, а насправді в ньому — вічний коловорот життя на землі...

Ось такий він, бог дарів природи!

Сучасні художники також працюють у цьому незвичайному жанрі живопису — створюють портрето-натюрморти. Розглянемо [картини Олександра Михальчука](#).

- Що на них зображено?
- Які плоди використав художник?
- А що ще допомогло Олександрові Михальчуку створити незвичайні полотна?
- Чим картини сучасного майстра живопису схожі на картини Джузеппе Арчимбольдо? Чим відрізняються від них?
- Які картини найбільше сподобалися? Чим саме?

Малюємо портрет-головоломку

Хочете спробувати себе в ролі незвичайного художника? Тоді до роботи!

Найперше вирішіть, з яких предметів — рослин, плодів, квітів чи тварин — складатиметься ваш малюнок. Восени, коли так багато овочів і фруктів, щедра природа дає найрізноманітніший матеріал для творчості, тож скористаймося ним.

Пензлик вирішив створити портрет Джмелика. Брунатний осінній каштан він намалював замість голови так, щоб його світлий бік правив за обличчя, для гостренького носика якнайкраще підійшла морквинка, кругленькі очі — це ягідки чорниці, а з-за тоненьких губ-перчиків виглядають кукурудзяні зубки.

- А як ви створили б портрети Джмелика, Нотки, Книжечки та Пензлика?

Можна малювати, а можна робити аплікацію. Поміркуйте, які плоди вам потрібні. Намалюйте кожний плід окремо, виріжте, викладіть картину на аркуші-основі (подивіться, як виглядає картина: на цьому етапі ще можна щось виправити). Якщо твір вам подобається, клейте деталі. Вийде чудова аплікація.

Не забудьте, що можна створювати й 3D-картини зі справжніх овочів та фруктів.

- Поміркуйте, які ідеї для осіннього ярмарку ви знайшли, розглядаючи незвичайні картини.

*За матеріалами [журналу “Джміль”](#) (2010, № 3):
публікація Людмили Кузьменко “Щедрий садівник”*